

דיקנט הלימודים האקדמיים, בראשות דיקן הלימודים האקדמיים פרופ' חיים סעדון, ממונה על הטיפול בכל הנושאים הכללי-אוניברסיטאיים והעל-מחלקתיים הנוגעים ללימודים באוניברסיטה הפתוחה. הדיקנט אחראי לעיצוב מדיניות ההוראה, לגיבוש הנהלים, הכללים והתקנות המחייבים את הסטודנטים במהלך לימודיהם וכן לעיצוב של מתכונת ההנחיה בקורסים, לפתיחה של קבוצות לימוד ברחבי הארץ ולהדרכה והכשרה של אנשי סגל ההוראה במחלקות האקדמיות השונות.

במסגרת התכנית האסטרטגית של ההנהלה קידם דיקנט הלימודים השנה שלושה נושאים: 1. ליווי והתמדה של סטודנטים; 2. פריסה של מרכזי לימוד; 3. היצע ופתיחה של קבוצות לימוד.

בשנת תשע"ז נפתחו 5,440 קבוצות לימוד ב־718 קורסים אקדמיים. קבוצות הלימוד פעלו ב־74 מרכזי לימוד ברחבי הארץ.

המחלקה לניהול ולכלכלה

היסטוריה כלכלית

התנהגות אנשים בארגון: מניעים ודרכי השפעה (תואר

שני)

מכרזים ושוקים אלקטרוניים

שוק ההון בישראל (תואר שני)

המחלקה לסוציולוגיה, למדע המדינה ולתקשורת

המשפט החוקתי של ישראל

המשפט המינהלי של מדינת ישראל

התאוריה הדמוקרטית הליברלית ומבקרית (תואר

שני)

משפט השלטון המקומי בישראל

סמינר: צרכנים, עסקים ופוליטיקה (תואר שני)

המחלקה למתמטיקה ולמדעי המחשב

אלגוריתמים מבוזרים לרשתות תקשורת (תואר שני)

הרצאות אורח: בחזית המחקר במדעי המחשב (תואר שני)

השתתפות בקולוקווים מדעי המחשב (תואר שני)

סמינר באבטחת המרחב המקוון

סמינר בתכנות מערכות דפנסיבי

קריאה מודרכת: נושא מתקדם במתמטיקה

המחלקה למדעי הטבע והחיים

ביוכימיה א לכימאים

גנטיקה א

גנטיקה ב

מבוא לאוקיינוגרפיה

מתכונות לימודים שהוצעו לראשונה להוראה

מסלולים חדשים

- מסלול מדע במבט פילוסופי והיסטורי, בתואר בוגר (B.Sc.) במדעי הטבע
- מסלול התמחות חברה ותרבות, בתואר בוגר (B.A.) בסוציולוגיה ובתואר בוגר (B.A.) במדעי החברה והרוח

קורסים שהוצעו לראשונה להוראה בתשע"ז

המחלקה להיסטוריה, לפילוסופיה ולמדעי היהדות

סמינר מצטיינים בפילוסופיה ג

פרדוקסים

קהילות באגן הים התיכון בימי הביניים

המחלקה לספרות, ללשון ולאמנויות

היבטים כוליים ביצירות הרב־תחומיות באמנות

מאפקים חדשים לרוח אחרת - אמנות ישראלית

המחלקה לחינוך ולפסיכולוגיה

טכנולוגיות דיגיטליות במערכות למידה (תואר שני)

מדיניות החינוך (תואר שני)

קוגניציה חזותית

שונות בחינוך

המחלקה להוראה וללמידה

בשנת הלימודים תשע"ז הוקמה בדיקנט הלימודים האקדמיים המחלקה להוראה וללמידה, שאמונה על יצירת שיח מתמיד בנושאים אלו ועל הובלת תהליכים ארגוניים לשיפור איכותם של ההוראה והלמידה באו"פ.

המחלקה מכשירה את סגלי ההוראה בקורסים המיועדים לסטודנטים חדשים. העבודה המקצועית עם סגלי ההוראה בקורסים אלה מתמקדת בהגדרה של תוצרי הלמידה בכל קורס ובהתאם להם בתכנון ההכשרה המתאימה למנחים. ההכשרה עוסקת בעיקר בשילוב מיומנויות הלמידה, בהקניה של מתודות ההוראה המתאימות ושימוש נכון בטכנולוגיות חדשניות תומכות פדגוגיה במהלך מפגשי ההנחיה השונים (הנחיה מרחוק, הנחיה מוגברת והנחיה רגילה).

כמו כן המחלקה עוסקת בבניית הכשרה ל"הנחיה אישית" עבור מנחים בתואר המקוון, בפיתוח סדנאות ייחודיות להנחיית סטודנטים דוברי ערבית, בפיתוח קורס באוריינות טכנולוגית ובהדרכות להנחיה באמצעות טכנולוגיות שונות.

השנה הובילה המחלקה להוראה וללמידה, בשיתוף עם סגלי ההוראה ועם שה"ם, פיילוט "קורסים ראשונים", מתוך הנחה שהקורסים הראשונים באוניברסיטה מנבאים את ההתמדה של הסטודנטים. המחלקה להערכה בחנה קורסים שהוגדרו כמומלצים להילמד ראשונים, או שנבחרו להילמד על ידי שיעור גבוה (באופן יחסי) של סטודנטים חדשים. הבדיקה הקיפה היבטים שונים כמו מספר הנרשמים, שיעור ההצלחות, שיעור ההתמדה לאחר הקורס ועוד. לאור הממצאים, נבחרו יחד עם המחלקות האקדמיות 35 קורסים שהוגדרו כ"קורסים ראשונים" והותאמה בהם למידה פעילה תוך שילוב של טכנולוגיות בהוראה, על מנת להעצים את התובנות מהקורס, את חוויית הלמידה ואת תוצרי הלמידה נדרשים.

פן נוסף שבו המחלקה עוסקת, הוא שיפור תהליכי למידה בקרב סטודנטים. סדנאות והדרכות פרטניות לשיפור של מיומנויות למידה ולרכישת כלים ללמידה פעילה ניתנות לסטודנטים במרכזי הלימוד ובאמצעות טכנולוגיה בהוראה מרחוק. כמו כן המחלקה מציעה בקורסים אחדים סדנאות לשיפור מיומנויות למידה ספציפיות.

ייעוץ ללימודים אקדמיים

מחלקת הייעוץ ללימודים אקדמיים מלווה אלפי סטודנטים במהלך מחזור החיים האקדמיים באוניברסיטה הפתוחה. בשל מבנה הלימודים המיוחד באו"פ הייעוץ האקדמי הוא שירות ייחודי הניתן לסטודנטים ומטרתו היא לחזק את הקשר ייעוץ-הרשמה-הצלחה-התמדה.

הייעוץ ללימודים אקדמיים מלווה את הסטודנטים בתכנון הסמסטרואלי והשנתי של לימודיהם, בבנייה של תכניות הלימודים, בהתלבטויות בנושאי הלימוד ובהנגשה של מנגנוני תמיכה ושירות באוניברסיטה. ייעוץ ללימודים אקדמיים ניתן במגוון דרכים - פנים אל פנים, טלפונית, בדוא"ל או באמצעות מערכות טכנולוגיות, כגון מערכת ZOOM. תשומת לב יתרה ניתנת לקהלים מיוחדים, כגון מועמדים לעבודה, תלמידי תיכון, חיילים, אסירים, סטודנטים דוברי ערבית, סטודנטים מהמגזר החרדי וסטודנטים יוצאי אתיופיה. בד בבד אנשי סגל מהמחלקות האקדמיות נותנים ייעוץ מעמיק בתחומי התוכן הנלמדים באו"פ.

בשנה האחרונה נערכו קרוב ל-70,000 פגישות ושיחות ייעוץ למתעניינים ולסטודנטים. מחקרי הערכה שנעשו במחלקה להערכה, מצביעים בעקביות על קשר הדוק בין קבלת ייעוץ סדיר בזמן הלימודים לבין הצלחתם והתמדתם של הסטודנטים.

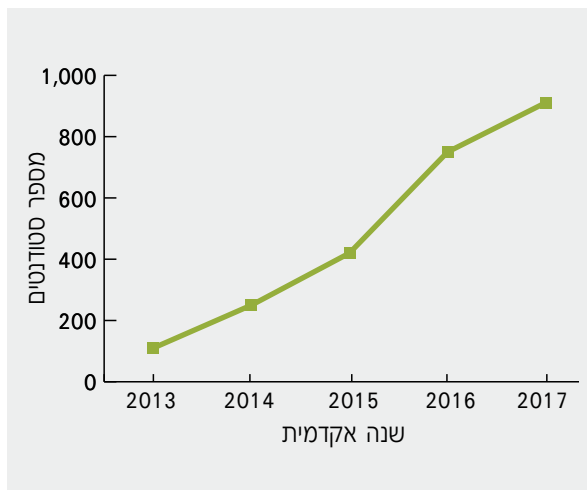
הערכה

בשנה האקדמית תשע"ז עסקה המחלקה להערכה במגוון רחב של פעולות ונושאי הערכה, בהם מחקרים וסקרים בנושאים שהם בליבת העשייה של האוניברסיטה; הערכה מלווה של פעולות ושינויים מערכתיים שנעשים במחלקת הייעוץ ללימודים אקדמיים; אספקת נתונים מעובדים ודוחות לגורמים פנימיים באוניברסיטה ולגורמי חוץ. תוצרי המחלקה להערכה מהווים בסיס מגובה נתונים לקבלת החלטות אסטרטגיות באו"פ.

המחלקה להערכה עסקה השנה בהרחבה בנושא ההתמדה של סטודנטים בלימודים כחלק מההתמקדות המערכתית של האו"פ בנושא זה (ראו פרק סטודנטים, עמוד 39). בוצעו כמה מחקרים במטרה לזהות דפוסים ומוקדי פעולה אפשריים לקידום התמדה של סטודנטים שמועדים לנשירה. בין היתר:

בית הספר לשלטון מקומי

בית הספר לשלטון מקומי הוקם בשנת 2013 בשיתוף פעולה בין המרכז לשלטון מקומי ובין האוניברסיטה הפתוחה כדי לקדם את הרחבת ההשכלה הגבוהה בקרב עובדי הרשויות המקומיות. בבית הספר לומדים כיום כ-850 סטודנטים לתואר ראשון במדעי החברה והרוח בשילוב דיפלומה בלימודי שלטון מקומי. משתתפות בו כ-50 רשויות ממג'דל שמס ועד אילת בכ-40 קבוצות לימוד. בנוסף ללימודי התואר ראשון לומדים 65 סטודנטים בתכנית לתואר שני בממשל ומדיניות ציבורית (במסגרת התוכנית ללימודי דמוקרטיה בין-תחומיים). בית הספר נמצא בתנופת התרחבות מתמדת. השנה סיימו הקבוצות הראשונות לתואר ראשון את לימודיהן, ובהן 55 סטודנטים מקבוצות הלימוד במעלות-תרשיחא ובבאר שבע. כשליש מהם סיימו בהצטיינות.

- נבחנו דפוסי ההתמדה בלימודים של כלל הסטודנטים באוניברסיטה וכן של סטודנטים בקבוצות אוכלוסייה ממוקדות (למשל, יוצאי אתיופיה, דוברי ערבית, תלמידים עם צרכים מיוחדים);
- נבחנו נתוני ההצלחות של סטודנטים בקורסי תואר ראשון וזוהו גורמים שונים שקשורים להצלחה של סטודנטים בקורסים אלו;
- הוצגה תמונת ההתמדה בתכניות לתואר שני. הממצאים שהוצגו התבססו על נתונים קשיחים ובחלק מהתכניות גם על סקרים בקרב נושאים;
- נערך מחקר גישוש בנוגע לסטודנטים שהצהירו כי מטרת לימודיהם באו"פ היא אפיק מעבר לאוניברסיטה אחרת.

בנוסף ביצעה המחלקה להערכה, כמדי שנה, סקרים שונים ובהם: סקר הערכת קורס, סקר השירות הפנימי וסקר הערכת איכות עצמית למל"ג בתחום לימודי האנגלית.

הרחבת הנגישות להשכלה גבוהה לסטודנטים דוברי ערבית

ועדת ההיגוי המוסדית לנושא הרחבת נגישות להשכלה גבוהה עבור החברה הערבית באו"פ קיימה השנה דיונים בנושאים אלה: גיבוש יעדים להרחבת נגישות להשכלה גבוהה עבור סטודנטים מהחברה הערבית באו"פ; מגמות בהרשמות של סטודנטים דוברי ערבית; פרויקט השעה השלישית; נתוני התמדה של סטודנטים דוברי ערבית; בקרה על ההוראה בערבית (בדיקת בחינות בערבית); מכינות בעברית; סדנה למנחים בקבוצות לסטודנטים דוברי ערבית; מרכז קריירה עבור החברה הערבית.

גובשה סדנה למנחים המלמדים בקבוצות ייעודיות לדוברי ערבית. הסדנה תפעל לראשונה בסמסטר 2018.

במסגרת שירותי הדרכה בלמידה לסטודנטים דוברי ערבית ניתנות הדרכה ביבליוגרפית בספרייה והדרכת טכנולוגיות לסטודנטים חדשים בשבוע הראשון ללימודיהם וכן הופקו סרטוני הדרכה בשפה הערבית.

אפיקי מעבר

אפיקי המעבר מאפשרים למעוניינים להתחיל את הלימודים לתואר ראשון במסגרת הגמישה של האו"פ (ללא דרישות סף של ציון פסיכומטרי או תעודת בגרות). הצלחה במקבץ קורסים בהתאם לדרישות אפיק המעבר מאפשרת למעוניינים לבחור בין השלמת תואר באו"פ לבין מעבר לאוניברסיטה אחרת להשלמת התואר.

השנה נוספו ארבעה אפיקי מעבר חדשים:

- אפיק מעבר לחוג לקולנוע וטלוויזיה באוניברסיטת תל אביב
- אפיק מעבר למכון למדעי כדור הארץ ע"ש פרדי ונדין הרמן באוניברסיטה העברית בירושלים
- אפיק מעבר לחוג להנדסת חשמל ומחשבים באוניברסיטה העברית
- אפיק מעבר לתואר בהנדסת נתונים ומידע בטכניון

הספרייה

השלב הראשון בפרויקט להמרת אוסף הווידאו של הספרייה לפורמט דיגיטלי הגיע לסיומו. במסגרת שלב זה נעשתה דיגיטציה של כ-1,400 שעות וידאו העוסקות בכל תחומי ההוראה של האוניברסיטה, בהם סרטים נדירים, כמו לדוגמה ריאיון שערך פרופ' דן מירון עם גרשם שלום על הסופר, חתן פרס נובל לספרות, ש"י עגנון.

הופעלה מערכת לשירות השאלה בין-ספרייתית של ספרים ומאמרים באמצעות קטלוג הספרייה. מערכת זו מאפשרת ניהול יעיל ושקוף של השירות ומעקב אחר הפעילות בו, הן על ידי הספרייה והן על ידי הקוראים. כמו כן הצטרפה האו"פ לשירות משלוח הספרים הבין-ספרייתי שבו חברות כל האוניברסיטאות. שירות זה מבטיח אספקת ספרים וקבלתם תוך שלושה ימי עבודה. צוות הספרייה, בשיתוף מינהל המחשוב, הכין את מערכות הספרייה לקראת הסבת הספרייה למערכת "עלמא" - מערכת ענן מתקדמת לניהול הספרייה, שתיקלט בשנת תשע"ח.